

О Радваньскім святі	3
Нова прем'єра в ТАД	4
Наш юбілант А. Гнат.....	6 – 7
Проблеми православных в Ладоміровій.....	8

МАМЕ ПЕРШУ РУСИНЬСКУ ШКОЛУ

Датум **2. сентябрь 2008** ся запише до історії Русинів 21-го сторіччя златими буквами. У тот день ся про вшыткых школярів в цілій нашій републіці, отворили по літніх вакаціях школьскы ворота. Першый раз ся так стало (по 14-ох роках) і в селі Чабины Меджілабірського окресу, кедь про сім школяриків – першокласників ся отворили двері до русиньской школы під назвом **ОСНОВНА ШКОЛА АНАТОЛІЯ КРАЛИЦЬКОГО**.

Тот день переживали велике свято нелем будучі школярі **Радка Ясикова, Зузка Сіркова, Крістинка Цвіклікова, Діянка Костілінікова, Станко Цапцара, Сандра Цап-**

чанів (коло 383 жытелів села), но главні про родичів, прародичів будучіх школяриків і визначных гостей, котры пришли одштартовати новий школьскый рік нової школы із новыма школярями.

▲ Погляд на історичный акт в Чабинах – отворіня першой русиньской школы в 21. ст.

царова і Янка Кускова із свойов директорков і учительков в єдній особі **ПаедДР. Марійов Ясиковов**, але тыж староста села **Маріян Шковран** (як зряджователь школы) і чабиньскый священик **Мілан Ясик**, котры ся найвеце заслужыли на тім, же споминана школа выникла і же днесь о тім радостнім і ціннім почіні можеме інформовати нелем Русинів на Словеньску, але цілый світ. Велика подяка, котру высловив на отворіню школы і староста села **М. Шковран**, належить русиньському заоцеанському добродетельови і фундадорови **Штефанови Чепови** (Канада) і Світовому конгресу Русинів. Святочный день то був про вшыткых Чабин-

Так, як то даколи робили нашы предкы і як і мы ся намагаме дотримовати нашы стародавны традиції, же каждую започату роботу зачінаме молитвов, так зробили і в Чабинах, же новий школьскый рік зачали святочнов божественнов літургійов. Потім святочна атмосфера (по перестріжіню машлі) продовжовала в школі культурным проґрамом, в котрім, окрем іншых, ся представили і будучі першокласники. На святочнім акті, окрем домашніх, не хыбили і представителі русиньскых організацій і інституцій, як **председа РОС Владимир Противняк, о. Ярослав Поповець, председа Общества св. Йоана Крестителя, ПгДр. Анна Пліш-**

кова, ПгД., директорка Інституту русиньского языка і культуры Пряшівской універзіты, **Мігр. Александер Зозуляк**, тайомник СКР і іншы функціонарі окресу і краю, котры своїма выступами підпорили взник русиньской школы. Не хыбило на святочнім акті отворіня школы в Чабинах і заступліня медій – русиньске розгласове высыланя, телевізія і новинкы.

По тыждню выуку на Основній школі Анатолия Кралицького (славного чабиньского родака, знамого русиньского писателя, священика і педагоґа) в Чабинах єм ослвила єй директорку **Марію Ясикову** з вопросом, як пережыла тот першый історичный тыждень нового школьского року із своїма першокласниками.:

М. Я.: „Новый школьскый рік сьме уж зачали. Діти собі цалком добрі звикають на новы правила. Я ся тішу, же їх мам і же їх можу дашто нове научіти. Наша школа є така іста, як остатні школы. Діти ся учать з тых істых книжок, як остатні діти на школах з выуков словеньского языка. Но нашы діти ся будуть мочі научіти і азбуку, історію і культуру Русинів, што лем збогатить їх зналости. Як ся гварить, кілько языків знаш, тілько раз єсь чолові-

ком. Што до будучіх планів, хочу, жебы ся діти в нашій школі чули добрі, жебы єм їх штонайвеце научіла. Хочу указати, же і діти з навчальным языком народности можуть досягнути успіхы в своїм жывоті. Барз бы єм хотіла, жебы нашы люде порозуміли, же народностна школа не є дашто меншецінне і жебы ся там не бояли давати свої діти”.

Даваме за правду новій директорці нової школы, же народностна школа нелем, же не є нич меншецінне, але наопак, є то омного визначніше. Таки цінны зналости, як є навчання в азбуці – што є сімболіка Русинів, інформації о богатій історії Русинів і їх культурі ці о визначных русиньскых діятелях, бы ся діти на словеньскій школі істо не научіли.

З того місця высловлюєме величезну подяку вшыткым, котры ся на взнику школы – на тім благороднім русиньскім ділі – заслужыли і тримеме нашій школі вшыткы пальці, жебы ся в ній дарило школярям і учительці. Віриме, же тот сімзеренковий плод в подобі наших сім русинчат, ся буде в будучности розростати по цілім русиньскім регіоні.

—ак—

Фото В. Противняк

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

М. К.: Пане председо, можете інформувати читателів Інфо Русина о чім роковав днесь в Гуменнім ВВ РОС?

В. П.: Главным пунктом програму днешнього засідання членів ВВ РОС ту в Гуменім была приправа юбілейного Х. сейму РОС, котрый ся одбуде 11. – 12. октября 2008 в Бардйовкых купелях. Выходжали сьме з рішінь вырочных членських засідань окресных і містських організацій РОС, які ся одбыли по селах і містах Словеньска. Може повісти, же 99% основных організацій сповнило планованы задачі, што ся одзеркаило і в оцінці їх діяльності. З вырочных засідань членів РОС випливають і будучі кроки заміряня русиньского руху. Люде ся на засіданнях высловили, што їх трапить, інтересує і як дале бы сьме мали розвивати своє діяльство. На вырочных сходзах были за окремы організації в селах і містах схвалены делегаты на споминаний Х. сейм РОС. З того виходить, же прямо было зволено 59 делегатів, што вказує на силу русиньского руху на Словеньску. Они будуть вирішувати о тім, яка буде концепція роботи на найближшы три roky. На три roky зато, бо наші активіты хочеме завершыти у 2011 році при зрахованю жытельства на Словеньску. І якраз ку тому прямуєме нашу будучу ініціативу. Правда, будуть схвалены і далшы вызнамны і потребны документи, мімо головных пунктів і хотіли бы сьме, жебы были на сеймі прияты. Далє хочеме приготувити выголошіня вшыткых Русинів, што тыж впливають з дотеперішніх рішінь і потреб РОС. Треба, жебы сьме дістали векший простор на роботу, підпорили наші колективы і таких людей, котры мають інтерес сполупрацювати з нашою організацією. Хочеме підхопити і підпорити молодых Русинів, жебы перебрали од нас позитивны скусености, традиції і научили ся орієнтовати в русиньскім руху. Абы і они приготувили і охабили тот фундамент русинства про далшы генерации.

М. К.: Змаме, же на Х. Сеймі РОС ся буде волити новий предсе-

Гуменне – центр діяня Русинів

17-го августа 2008 ся стало місто Гуменне центром діяня Русинів. У тот святочный недільный день ту дообіда засідав Выконный выбор Русиньской оброды на Словеньску а пообіді ся у сканзені одбывав Фестивал русиньско-словеньской взаємности з богатым програмом. Найперше, о 9-ій годині ся на чолі із председом РОС В. Противняком зышли членове ВВ РОС на своїм ряднім засіданю. По скінчіню засідання наш дописователь Бц. Мартін Караш ослівив председу РОС В. Противняка і положыв му пару актуальных вопросов.

да РОС. Будете по дварічных скусеностях кандідовати на тот пост?

В.П.: Правдов є, же барз єм о тім роздумоває, зато, же робота председы РОС не є легка, дасть ся повісти, же є на добровольній базі і треба єй присвятити много вольного часу і одлучіня од своей родины. Є потрібне рішити вельо проблемів а даколи є мало часу. По тім як ВВ РОС і люде, які у русиньскім русі роблять, говорять зо мною і ослівлюють ня, жебы єм функцію председы робив надале. Зато єм на вырочній сходзі дав згоду, же буду кандідовати. Головно і зато, же маме вельо

нелем шыковних, але головнo абы мали дяку робити і присвятити свій вольный час русиньскій проблематиці.

М. К.: Днесь ся в Гуменнім одбыв III. річник фестивалу русиньско-словеньской взаємности. Як ся вам любила тот акція?

В.П.: Мене тішыть, же з рока на рік приходить до сканзену в Гуменнім штотраза веце людей. Єм радий, же ся „не шкатулкуєме“ і же каждый собі приде на своє. О тім свідчить факт, же сьме у сканзені виділи шарішскый, русиньскый, земплиньскый і укаріньскый фолклор.

▲ Люде на фестивалі в гуменьскім сканзені ся чули як на стародавнім русиньскім валалі.

розбленой роботи, дашто ся нам подарило достати на таку уровень, як сьме хотіли. Правда, не вшытко ся дарить зроби на 100%, але контакты із штатными органами і з ВУЦ суть на добрій уровни, а на тій базі ся дасть будувати і сполупрацювати далє, што є барз потребне. Дав єм своє слово, же буду надале кандідовати на функцію председы, но думам собі, же не вшытко залежить лем на председови, але і на ВВ РОС, котрый ведно з КВ РОС рядить роботу меджі сеймами. Желам собі, жебы сьме до тых органів достали добрых людей,

Є барз потребне, абы ся люде нелем взаємні спознавали, але і культурно ся обогачовали. Як позитивный принос днешньої акції виджу і то, же ся до програму запоїло вельо молодых людей. За прикладом Хемлонячіка, ся і далшы молоды люде запоюють до культуры, фолклору. Тішыть ня, же їх інтересує нелем популярна співанка, але і наш нефалшований русиньскый фолклор. За то вшытко належить подяка організаторам, головні панови Мірославу Кереканічови, котрый був гарантом акції. Люде были спокійны і добрі ся чули а то є найголовніше.

По засіданю ВВ РОС ся продовжовало гуменське свято у споманутім штілі фолклору, якого організатором были РОС, Матица Словеньска, Вігорлатський освітній центр і обчанське здружіння Хемлон. Атмосфера у сканзені была така, як кебы ожыло старе русиньське село, стародавня архітектура, стары хыжки. Навколишні двори ся заповнили людьми, яких пришло на акцію вельо. В богатім культурнім програмі ся представили домашні колективы Хемлон і Хемлонячкі зо своїма солистами, тріо Магурових, СГ Гачуре, Пчолинчанка, Рунянка, Лібушанка, Габурчанка і Старинчанка. В конкурзі, який уж традиційно був неодділнов частьов акції, ся змагали меджі собов співацькы группы і было тяжко выбрати тоту найліпшу. Одборна порота в зложію М. Кобеляк, А. Фецура і К. Магурова присудили перше місце Пыхончанці з Пыхонь, друге Старинчанці зо Снины і Габурчанці з Габур. Діплом за третє місце собі однесли Рунянка з Руины і Любішанка з Любішы. Цільом фестивалу, як повів його організатор М. Кереканіч, было приближити публіці нашу культуру і взаємно ся спознавати з іншыми культурами, бо сполочні жыєме на тій самій території. Самособов, же не є легке таку акцію зорганізувати, бо ту ся стрічають погляды двох сторон – перша є фінанчна, бо спонзори не хотять барз такы акції підпорувати, ані місто нам барз не помогло, а без пінязі ся днеська вшытко тяжко робить. Тота друга сторона є сила людей і колективів, які люблять навщівувати такы акції і презентувати ся. А то то нам давать змысел надале такы акції організувати.

А я наконець хочу додати, же то суть правдивы слова, зато же нелем люде з гуменьского сканзену одходжали спокійны, але і з інших акцій організованих РОС собі однесли повно умельцькых зажитків. Даколи, хоць не за пінязі, але і за велику дяку людей, є радість такы акції надале організувати. По скінчіню фестивалу ся у просторах Вігорлатського освітнього центра одбыло погощіння в подобі „пікніку“, до танця грала народна музика Хемлон Гуменне – Соколей. Забава при печеній ковбасці, співі і танцю тримала до пізньої ночі

М.К.

ХІ. РАДВАНЬСКЕ СВЯТО

Є неділя рано, 24. авґуста 2008 – день одбываня ХІ. Радванського свята. Но над Радваньов од суботы висять хмары а іші фурт з них падать дождь. Організачный штаб ся радить і по часі розгодне, же проґрам радванського свята культуры ся одбуде не на планованім амфітеатрі в центрі села, але в культурнім домі. І так пополідне перед 14. години Радванчане і люди з близких сел зачінають

По звучіі декламації **Станіславы Ясиковой**, зазвучала радванська гімна **Із-за Діла**, котру заспівала знама гуменська співацька ґрупа **ЛЕЛІЯ**. Радванське свято отворили староста села **Андрій Глод** і председа РОС **Владімір Противняк**. По них модераторка проґраму **Алена Фіцікова** привитала гостей і вшиткых притомных а поступні позывала на сцену співаючі родини, танцюючі школярів радванської основної школы

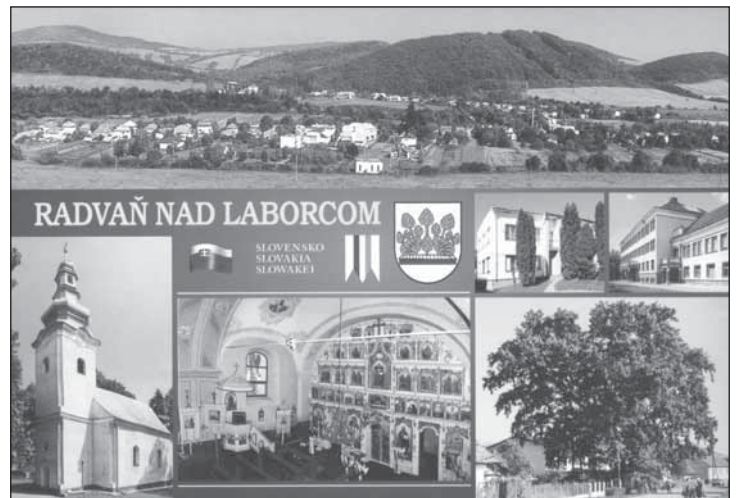
▲ На Радваньскім святі – вправо СГ ЛЕЛІЯ зо Снины, в середині староста села Андрій Глод.

ся сходжати до радванського культурного дому, де їх чекать богатый проґрам фестивалу. Бо реалізачный штаб під веджіньом **Бартоломея Сотак**, як режисера і старосты **Андрія Глода**, як продуцента свята, собі дав на його приправі барз залежати.

і народного розповідача **Михала Гузія** з Гуменного-Ясенова. Радість было слухати спів **Ладіслава Ясика** з дівочков **Станіславов** із Волиці. По них із красныма співанками выступили **сестры Качмарьовы** із Строчи-на. Великий успіх зожали і до-

машні школярі із своїма танцями. А тото вшытко гуморным словом доповньовав споминаний **М. Гузі**. Участників радванського фестивалу красным співом заскочив і староста **А. Глод**, котрый свойов

кедь **І. Мигаліч**, віншуючі **Бартоломейови Сотак** ку його недільным менинам, позвав вшиткых слухачів на фестиваль до Радвані – быв то барз шыковный і розумный почін!) Фес-

▲ Красна картка з Радвані на Лабірці.

облюбовенов співанков зожав великий успіх. Із своїма прекрасныма піснями пришов Радванчанів забавити і **Іван Мигаліч** з дівков **Наталков** і внуком **Олівером** а **Янко Магура** грав і шумні співав із своїма дівками **Ленков** і **Катков**. По них ся на сцені знова обявила женьска ґрупа **Лелія** із своїма красныма русинськыма співанками. Модераторка **А. Фіцікова** зразу позывать на сцену довгоочекований **ПУЛС** із Пряшова. Його скоро 40-минутовой проґрам співу і танців міцно захопив вшиткых участников, доказом чого був довжезный аплаус і подякованя за високоумелецький проґрам, котрый дав злату і достойну точку за успішным ХІ. Радванським святом культуры.

А што повіли по фестивалі його реалізаторы? **Б. Сотак**: „Пришло копа людей а то і дякуючі пропаґації **Івана Мигаліча** (Позн. АК: Тоту „ненападну пропаґачну рекламу” радванського фестивалу єм чула в суботу рано з Радія Регіна,

тівал був інтересный і тым, же на нім співали і грали співаючі родини. Уж теперь плануєме і готуєме далшы річник, на котрый позвеме Русинів нелем зо Словеньска, але і зо Закарпатя і Польска”. А **Юрко Капелюх** додав: „Потішыло ня, же ся до Радвані вертать тото, што уж было скоро зыбыте, звучало много наших прекрасных русинських співанок”.

А за тото вшытко належить подякованя вшиткым тым, котры приложили руку ку благодарному выслідку радванського свята – ці уж то были організаторы, спонзоры, але і жителі Радвані і єй околиці. А пісньов **Дай-же, Боже, добрый час** собі взаїмно пожелали вшытко добре до далшых днів і років.

Таке было ХІ. Радванське свято культуры а організаторы і вшиткы Радванчане ся уж теперь тішать на його ХІІ. річник з віров, же на другый рік буде ліпшы час, як того року.

–аг–, Фото П. Глод

Кінцьом літніх вакацій нашу редакцію навщівала **Данута Дзубинова, учителька русинського языка** в польскім селі **Гладышов**. Повіла нам, же она мать в школі на выуку русинського языка найвеце русинських школярів в Польску. Діти ся учать русинський язык трираз до тыждня од нултой по шесту класу. Потім

ідуть на гімназію. Похвалила ся, же мають достаток школьских підручників і словників русинського языка. Од нового школьского року буде **Д. Дзубинова** вести і русинський театральный кружок. Репертоар про русинський театр пришла зганяти меджі словенских Русинів.

(–ак–)

ПРИПОМИНАМЕ ХМЕЛЬОВСКИ ДНІ ХЛІБА

Позываєме вас вшиткых на шпеціфічний, інтересный і красный фестиваль – **Хмельовскы дні хліба** до **Хмельовой Бардіївского окресу**, котрый буде через вікенд 20. – 21. септембра 2008. Окром смачного свіжонапеченого хліба і іншых русинських традичных їдел (20.9.2008 о 9.30), церковнославянської літургії (21.9.2008 о 13.00) буде і богатый культурный проґрам (21.9.2008 од 15.00), котрый одмодерує знама хмельівска співачка **Маріянна Железна**. Окром домашніх, на фестивалі выступлять і братя **Коларовы** з **Новой Любовні**, **Гажлинчанка**, **ФК Самы** собі з **Бардіїова**, **Топлян** з **Гірлатовець** і іншы.

На вашу богату участь ся тішать організаторы – **Село Хмельова**, **РОС** і **ВШОЦ** в **Бардіїові**.

–р–

Patria
Slovenský rozhlas 5

Русинський програм 1. 10. – 17. 10. 2008

1. 10. 2008 – середа

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

3. 10. 2008 – п'ятниця

8.00 - 8.30 Літ. релация. Ш. Сухий:
Червены гуслі, репр.

8.30 - 9.00 Гітпарада русинських
співанок, репр.

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

7. 10. 2008 – вівторок

8.00 - 9.00 Радіомагазин
9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

9. 10. 2008 – четверь

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

11. 10. 2008 – субота

15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.30 Радіо молодых. Приповідка.Д.
Гевер: Нам ся іщі не хоче спати, репр.
18.30 - 19.00 Подобы жывота. А. Сімкова:
костімова вытварнічка

12. 10. 2008 – неділя

15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.00 Радіомагазин
18.00 - 18.45 Село грать, співать...
18.45 - 20.00 Літургія Г'КЦ Т. Поток

13. 10. 2008 – понеділок

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

15. 10. 2008 - середа

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

17. 10. 2008 – п'ятниця

8.00 - 8.30 Подобы жывота: А. Сімкова, репр.
8.30 - 9.00 З розгласовой фонотеки
9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности.

Народно-етнічне vysылання можете чути
денно од 8.00 до 10.00 години. В суботу і в
неділю од 15.00 до 19.00, в неділю до 20.00
години.

Радіо Патрія слухайте на середніх волнах по
цілім Словеньску, або на інтернеті [http://www.
rozhlas.sk/interportal/2007/](http://www.rozhlas.sk/interportal/2007/), по цілім світі.

Од 14. 1. 2008 собі можете Радіо Патрія
наладити на середніх волнах:

– Нітра 1098 kHz
– Рімавска Собота 1017 kHz
– Пряшів 702 kHz.

**Телефоны: русинська редакція,
Кошыці: 055 7287426, факс: 055 6226139,
продукція: 055 6822945**

НОСОРОЖЕЦЬ – нова премєра ТАД в октобрі

Як школярям зачінають новий школьський рік,
герцям зачінають нова театрална сезона. На
тоту ся во велькім темпі готує і наш єдиний
професіональний Театер Александра Дух-
новіча в Пряшові. Окрем выступлїнь на до-
машній сцені, буде театр выступати до кінця
септембра і по наших селах. 17. септембра
2008 (19.00 год.) ся герці представлять на ве-
ликій сцені ТАД у Пряшові з гров Добропис.
Выступлять і в Калинові (20. 9. 2008 о 17.00
з гров День дерешовый), в Ублї (21. 9. 2008
о 14.00 з гров Принцовы галушкы), в Пряшо-
ві (24. 9. 2008 о 19.00 з гров Вірна невіра), в
Рожняві (26. 9. 2008 о 19.00 з гров Добропис)
і в Гостовицях (28. 9. 2008 о 17.00 з гров День
дерешовой).

Окрем того, як ся про Інфо Русин высловив
дїректор ТАД **Маріян Марко**, готують в театрі
і нову премєру.

**„Нову сезону зачінаме з Растіславом
Баллеком. З ним сьме уж вєце раз успішні
сполупрацювали, як наприклад при грах**

▲ Протагоністы ТАД – Светлана Шковранова і Евген Либезнюк (клячуть).

Гітпарада

русинських народных співанок

53. коло гітпарады
русинських народ-
ных співанок принесло

такы конкурзны співанкы:

1. Борєвка з Кошыць – *Ой на горі*
2. ДФГ Ястрабчан – *А за нашу стодо-
лечку*
3. МСГ Гачуре з Гуменного – *Наш пан
цїсарь*
4. Осиф Русый і Василь Дура з Свид-
ника – *То про тоту білу дівку.*

Новотинкы:

5. Михаєла Балінтова із Zubного – *Роз-
вий ся мі, розвий*
6. ІГ РОСА зо Сербії – *Жымна роса.*

Вашы голоса про три із шестьох спі-
ванок посылайте e-mailom на адресу:
kandrac@rozhlas.sk а не забудьте на
гесло – Шьпівам собі, шьпівам... На
єдного щастливця чекать ЦД.

Потїшыть нас і ваша одповідь на во-
прос: Што то є **МОЛОТОК**.

Уж теперь вас кличєме ку слуханю на-
шой релацияі в неділю 28-го септембра
2008 і в п'ятницю 3-го октобра 2008. В
неділю од 18.00 до 18.30 год а в репрі-
зі у п'ятницю в часі од 8.00 до 8.30 год

**ПАРАЗИТЫ, ЛА МУЗИКА, ПЛАНИНА ТОРТИ-
ЛА, ГАМЛЕТ. Теперь сьме зачали роботу
над абсурднов драмов НОСОРОЖЕЦЬ од
Евжена Йонеска. Переклад зробив Валерій
Купка. Премєру плануєме на 24. октобра
2008 – повів нам Маріян Марко, дїректор ТАД.
А мы певні вірїме, бо добрі знаме якості на-
шых театралів, же нова премєра буде мати
великий успіх у любителів нашого театру.**

–ак–

ВЕРЕСОВИСКО - IX

У польскім містечку Північна ся уж по 9-ый раз зышли любителі гір, поезії і музики на Меджінароднім конкурзі під назвом „Сны о Карпатах”, який ся одбыв 16. і 17. авґуста 2008 р. Стишкы были іншпірованы природов, архітектуров, фолклором, але были і присвячены 660 юбілею од першо-

выбрати тот найліпшый стишок, бо як повів проф. Йозеф Баран: **вшиткы віршы были добры, але выбрати было треба лем тот найліпшый.** Уж по четвертый раз за собов ціну дістав наш Русин **Юрко Харитун** з Кежмарку за вірш **ЖДЫНЯ - 20.7. 2007, котрый ниже друкуємо:**

▲ Учасниці меджінародного конкурзу „Сны о Карпатах”. Пятый справа у заднім шорі є наш поет Юрко Харитун.

го писомного документу о місті. Порота в зложіню: Йозеф Баран з Краковской універзіты, Петро Карпінський із Пряшівской універзіты, Марія Лебдовічова з новинок - Знад Попраду, мусили прочітати 34 віршів молодых поетів і 225 dorosłych. То значіть 359 віршів од 91 поетів, які пришли із Франції, Англицька, Шпанелска, Словеньска, Чеська і Мадярьска. Оцінены поеты уж мали віршы надрукованы в книжці „**На фіяловім бережку**”, мусили свій вірш іщі раз прочітати у своїм роднім языку. Герці – декламаторы з театра в Кракові читали по польскы. Тяжко было

*Над селом в Ждыні
на Лемковині
розвивало ся
дерло ся сонечко зпоза гір
червене, солодке
як грызуча дыня в середині
на Голгофі чути званы
молитвы і спів
на славу мученика
за віру православну
нашого блаженного
святого отця Лемковича
Максима Сандовича
якому святой Петро на приказ Пана
золотым ключом
небесну брану отворив*

*до свічки запалюю сумління
жебы аж так не боліло*

Великым прекавплінюм было, же поетів на выпараджених возах вывезли на Вересовиско, із музиков і співом, коло потічка під лісом, де Польскы і нашы Лемкы-Русины в народных кроях варили борщ, капусту з фасольов і локшы з мясом пекли. Таку красоту треба видіти і їдла покоштовати. І в другой части конкурзу був Юрко Харитун оцінений за вірш „**Вересовы сны**”:

*Вересовиско
вышивана сорочка
де і трава фіялова
і ріка така
сонце фіялове
над нами так близко.
в Північній в ночі
місяць фіяловый
над містом вісить
хоче чути віршы фіяловы
співы вересовы
малиновых Польок
ягодовых Лемкын
люблю сны о Карпатах
фіялово-вересовы сны*

В будові мінералных вод вичур ся одбыв концерт під назвом **Дымить котел Карпат**, де ся представили ФК Червены туліпан, Долина Попраду, гусльовый віртуоз пан Ломніцький із свойов женов клавірістков. Вступы меджі співанками належажи шумным віршам, о які мали люде великий інтерес.

▲ Ю. Харитун при коштованю смачных лемківських їдел.

Жаль, же час біжыть як молоды гачуры але як было повіджено на кінцю свята: уж тепер ся тішыме на дальшый уж 10. юбілейный річник. Нашы сердца будуть зась отворены про людей, які люблять поезію. Про інтерес треба додати, же із русиньскых поетів був оцінений лем Юрко Харитун, котрого записаны рецепты з акції ниже друкуємо.

ВЕРЕСОВСКА ФАСОЛЯ

Потребуємо:

½ кґ квашеной капусты, ½ кґ свіжой солодкой капусты, 30 дк удженого бочіка або солонины, 30 дк фасолі. Солодку капусту повариме, змішаме із квашенов і добрі ведно увариме. Потім увариме день допереду намочену фасолу. Із фасолі вылієме воду, до того даме розпражену солонину, або бочік. Їме з хлібом.

-ун-

Главні через літо звикнуть Русиньску оброду на Словеньску навщівити Русины зпоза границі, жебы ся поінформовати і дознати што-то о культурно-сполоченьскім животі Русинів. Так ся стало і 5. септембра т. р., кедь председа РОС **Владимір Противняк**, тайомничка ВВ РОС **Мґр. Теодозія Латтова** і за участі редакції Інфо Русина, прияли на полі РОС у Пряшові 13-членну делегацію мадярьскых Русинів на челі з **Проф. Др. Михаїлом Капральом**, к. н. з Ніредьгазкой высшой школы в Мадярьску. Председа РОС В. Противняк поінформовав мадярьскых Русинів о історії і сучасній ситуації словеньскых Русинів, о видавничім діяльстві організації РОС, о штатістичных даных зо

Нашы контакты з Русинами

▲ Делеґація мадярьскых Русинів в канцеларії РОС у Пряшові. Четверта справа Мґр. Т. Латтова, тайомничка ВВ РОС, коло нѡй зліва председа РОС В. Противняк.

списованя Русинів на Словеньку в 1991 і в 2001 році. Повів, же: „*готуємо ся на даліше списованя*

людей в 2011, што буде і єдна з наших главных задач на юбілейнім десятім Сеймі РОС. Мґр. Т.

Латтова інформовала о богатім діяльстві РОС і о роботі інших русиньскых організацій на Словеньску.

„*В Ніредьгазі скоро вшиткы Русины суть емігранты, корінны Русины суть барз стары, многы ся уж асімілювали і не знають по русиньскы. Лем бісідують, же їх баба ці дідо были Русины*” – повіла активна мадярьска Русинка **Марта Варґова**, котра тыж проявила інтерес о ближшу сполупрацу мадярьскых Русинів з РОС. По дружній дебаті одышли мадярьскы Русины обдарованы русиньскыма выданнями з дільні РОС і новинками Інфо Русин за далшыма інформаціями ку польскым Русинам.

-ак-

Животна путь **Андрія Гната** не зачала легко, народив ся 19. септембра 1938 році у Вышній Радвані (теперь Радвань на Лабірці) скоро на порозі другой світової войны. Народив ся як пята дітина (уж мав три сестры і єдного брата) родичам **Янови і Гелені Гнатовым**. Хоць першы крокы його жытця не были веселы, мав щастя в тім, же ся народив добротливым родичам, меджі люблущі сестры і брата, котры подбали о його добре вихованя. Научили го быти скромным і відповідным за то, жебы каждую роботу довести до успішного кінця. Тых основных норм ся Андрій притримовав дома, в школі, в роботі і провадять го по днешній час. Андрій є тіпом чоловіка, котрый не познать слова, же то ся не дасть зробити, як звикнуть повісти многы люди, він має талант, терпезливість і силу глядати такий спосіб, як досправды каждый почін успішні завершыти.

По скінчіню основної школы і горожанкы в своїй родній Радвані поступив на 11-річну школу до Меджілаборець. Но по двох тыжднях захворів і єден рік мусив вылишыти. Роздумуючі о своїх далшых животных планах му був

АНДРІЙ ГНАТ славить сімдесятку

Цілый свій дотеперішній жытє присвятив Андрій Гнат розвою, шыріню і пропаганді русиньской культуры на Словеньску і за його границями. І днес, хоць славить свій уж сімдесятьрічний юбілей, його активна і творча сполупраца з русиньскыма інституціями і редакціями ся не заставила. Ани ся ніт чому барз чудовати, ведь чоловік з такыма богатыма знаностями і животныма скузеностями, як має Андрій Гнат, пересвідчать каждого єдного чоловіка. Старчіть собі з ним сісти на пару минут і завести бісіду на будьяку тему з минулого або сучасного жытця Русинів – о нашій історії, культурі, языку, літературі, професіональных і аматерских колективах, о жытці людей на наших селах і т. п. 40 років свого жытця присвятив пропаганді нашой культуры, найперше в УНТ, пізніше в ТАД, ку котрому донедавна належав і колектив ПУЛС. Єдным словом, або коротко повіджено, Андрій був професіональний пропагатор професіонального театру, з котрым пережив скоро півсторічя, покы одышов до пенсії в році 2000. Протороздив з драматичным колективом театру і піддуклянцями нелем нашы міста, села і селечка, але скоро цілый далекий світ.

школі. На штудії до Братіславы го посмілив і його колишній директор **Михал Сопіра**, котрый му повів: „Не бій ся, Андрійку, їдь до Братіславы. Там ся веце научиш з поналіпльованых плаґатів, як ту на даякій школі“. Так Андрій

оброды на Словеньску і Світової рады Русинів). По успішнім скінчіню СОШ Андрій короткий час був інспектором культуры в Бардйові а потім собі „одкрутив“ повинну 2-річну „военчїну“ у Вишкові на Мораві. А так вышколений мо-

▲ Андрій Гнат із знамым довгорічным солістом ПУЛС-у Рудом Смотером в Сен Френціску.

лодий Андрій Гнат, підсиленный повніном хлопских воєньских розказів, повный сил і смаку до работы, зачинать служыти нашому єдиному професіональному тілесу. Повных 40 років. Як його пропагатор познав до капочки обидва колективы – драматичный і ансамбель. Девять років (од 1. януара 1981 до 1. януара 1990 року) стояв Андрій Гнат на челі ПУНА, як його умелецкий шеф. На тім пості міг наповно жуытковати свої теоретичны знаности на практиці. Як на тот красны час споминать?

„Добрі было, же єм робив і менеджера ПУЛС-у. Практику єм здобыв главні коло **Штефана Ладжінського і Меланії Нємцовой**. То были про мене і колектив барз успішны рокры. Ансамбель был у повнім роз-

▲ А. Гнат, школяр Радваньской мещанкы (впереді першый справа), його класна учителька **О. Гучкова** (коло нього) і директор школы **М. Сопіра** (сидить другый зліва).

напомінный **Іван Чабиняк**, колишній директор МУК у Свиднику, в тім часі іщі штудент Середньої освітньої школы (СОШ) в Братіславі. Він му порадов іти штудувати на СОШ до Братіславы. „А як зо скушками?“ – опросив ся го Андрій. „Нич, зложыш їх, як придеши до Братіславы“ – одповів му І. Чабиняк. Но Андрій ся і так побоював, бо требало іти нелем далеко, але і на словеньску школу, а до того часу ся учів в руській

послухав і добрі зробив. Была то школа, котра го добрі приготовила до жытця. Бо окрем звычайных предметів, які ся учили на кождей середній школі, ся штуденты учили і такы предметы, як організація работы в культурно-освітніх організаціях, музичне вихованя, історія музыки, уменя і іншы. (Позн. ред.: Ведно з ним на тій школі штудовав і небіжчик Василь Турок, бывшый драматурґ ТАД, першый председа Русиньской

▲ Титулна страна програмово білтена, з котрым путовав ПУЛС до Америки. На ним є і солотанечница **Йожка Гнатова**, жена нашого юбіланта.

квіті. Під моїм веджінєм був зроблений програм „Вінок мій зелений”, „Нашы орнаменты”, „Ой, не ходи, Грицю!”, „Повіч же мі, повіч” і т. п. Окрем концертів, з якими колектив виступав по цілій бувшій Чехословачії, ся реалізували концерты і за границями, як наприклад на Україні, в Німецьку, Італії, Шпанелску і інде. Тодыль колектив здобув і штатне визнаменаня. Было

штатів Америки з 80-ома концертами. Люде в Америці наш приїмали барз добрі. Мали сьме богатый програм, котрый ся складав з русиньских, руських, українських і словенських співів і танців. Много похвал о нашім колективі писала тодыль і америцька преса. Наприклад лем у славній Карнегі Голл в Нью Йорку сьме виступали єден цілый тыждень

і де тя чекать. Театер був выїздным. Два умельцы колективы – драматичный і ансамбель співу і танця. Коло двасто робітників. До 350 выступлїнь за сезону. Скоро каждый день выступлїня. Тото вшытко требало забезпечити, жебы не настали жадны проблемы. Не легко было зачинати. Але была то барз интересна работа і з талентованыма людьми. Спминам на театралны gry, як наприклад, „Усмішка за мільйон”, „Назар Стодоля”, „Фараони”, „Отелло”, „Свагання на Гончарівці” (всдно з ПУНА), „Анна Кареніна”, „Король Лір”, „Кубо”, „Шалений запах свіжого сіна”, „Три сестри”, „Мариша” і много іншых. І піддуклянци мали богатый програм. Виступали і з оперетов Гулака-Артемовского „Запорожець за Дунаєм”. Нигда не забуду на таких герців, як Осиф Корба, Павло і Микола Симковы, Микола Ладжижінський, Тамара Симкова, режисер Іван Іванчо і далшы. Або в ПУНА – на Штефана Ладжижінського, Меланію Немцову, Юрка Цімбору, Йожка Пригоду. Тодыль сьме были молоды. Было весело і проблемы ся дали легше рішати. А ці бы єм днесь робив дашто інакше? Робив бы єм вшытко про то, жебы нашы колективы в повній мірі служили своему народу, жебы повнили своє благородне по-

сланя на полю нашої народной культуры.

То суть слова і кредо нашого юбіланта Андрія Гната. Смутно є йому і остатнім бывшым пульскам, же ансамбель ся т. р. одділив од ТАД, але Андрій то бере як факт, котрый принесла сучасна доба. А ку тому, жебы ся колектив тримав і в будучности свого посланя, триме му вшыткы пальці. А чому ся Андрій, днесь уж як пензіста, найвеце тішыть? Свій родині у Празі – дівці Андреї, зятюви

▲ Родина А. Гната – зліва дівка Андрія, внучка Ізабела і найстарша Михала.

зроблено много доброго, але настав час на зміны, та єм ся вернув на своє попереднє місце”.

Може му кус было жаль одходити од успішні започатой роботи і од красных планів, але без проблемів продовжував в далшій організацій і пропагандній роботі обох колективів. Стояв при зроді каждой новой премеры, ходив з нима по наших селах і містах, тляпкав му перед сценом і переживав з ним успішны і менше-успіны выступы. Не раз колектив завітав на таке село, де мусив виступати в зимній салі. Але ништо ся не скажыв. Уж давно нашы театралы і пулсаци привыкли на вшелякы условия. Гріло їх при сердці, як зо салы зазвучав сильный аплавс. Тот переглушыв зиму ці покривены дошки на сцені. Пережив Андрій з тьма нашыма колективами премного. На плане ся давно забыло а в памяти при споминанях ся вынурять все частіше тото красне, приємне, незабытне... Як наприклад заязд ПУЛС-у до Америки, на котрый Андрій дондєсь з гордостю споминать:

„Было то іщі в 1972 році, як 80-членный колектив ПУНА три місяці перебував в Канаді і в США. Виступили сьме в 60-ых містах двадцятьпятьох

Треба додати, же Андрій мав выгоду в тім, же собі свою животну партнерку Йожку, красну світловолосу солову танечницю нашов в ПУЛС-і. А так свої часты выезды з дому абсолвовали сполочні і барз добрі знали єден другого порозуміти, што то є професіонална сцена театру. А досправды, што про Андрія значить театр?

„Театер – то є організм, интересна фабрика культуры, де не знаш што, коли, як

▲ А. Гнат (справа) з П. Трохановським (другый справа), Ф. Віцом (третій зліва), малярами Ю. Кресилом (першый зліва) і Ю. Молнаром (другый зліва) в польській Криничі.

▲ А. Гнат із своїов женов на фестивалі в Меджілабірцях.

Михалови, внучкам, але главні наймолодшому внучікови Мішкови. Його дівка у Празі є уж знама кінезіологічка – дохторка алтернативной медіцины, внучка Михалка є успішнов студентков Карловой універзіты, молодша Ізабела штудує на гімназії а малого Мішка школа іщі лем чекать. І кедь суть далеко од себе, і так ся подля можности сходжajúть ці у Празі або в Пряшові. А тодыль є Андрій тым найщасливішим чоловіком.

Дорогий Андрію, наша організація РОС і редакція Інфо Русин з нагоды твого округлого юбілею высловлює велику подяку за дотеперішню сполупрацу. Вінчуєме, тобі Андрію, міцне здоровічко і тішыме ся на далшу роботу про благо розвою русиньской культуры.

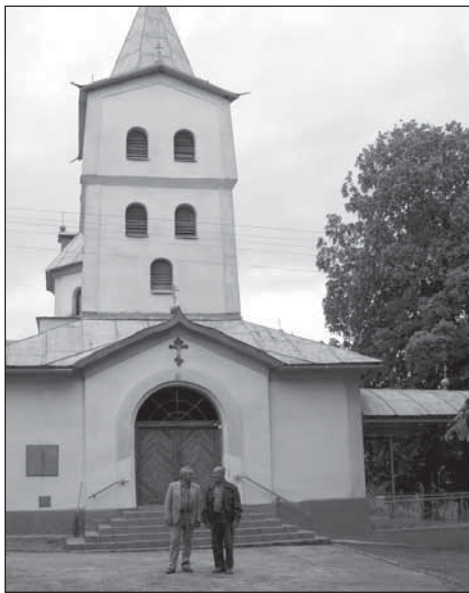
Анна Кузмякова,
Фото авторкы
і з архіву А. Гната

Зо жывота православной церкви Дочекають ся православны віруючі в Ладоміровій обновліня Монастыря?

Село Ладомірова належить меджі найвекшы русиньскы села в окресі Свидник. Ку православній вірі ся у селі в 2001 р. (при зрахованю людей) приголосило 226 жителів, што є 40 % з цілковой кількості жительствова. Тот факт наповідать, же сила православных віруючих у селі є велика, а до того не рахую вірників зо сусідніх сел – Ваґринець і Крайне Чорне, які належать до ладомірской парохії. Історія православного монастыря Йовы Почаєвского в Ладоміровій є богата і знама нелем на Словеньску, але по цілім православнім світі.... По таких штатістїках мож сконштатовати, же жителі села собі в покою вживають своїх духовных потреб, же храм, як і навколїтий простор їм служыть і же вшыткы їх права суть в найвекшій порядку. Но не є то дослова так, бо ситуація у ладомірській парохії ся уж од року 2000 несе в душі неповторительных кривд, які до днешнього дня не перестали єствовати. Чом є то так? Перше як обясню ситуацію, треба про інтерес додати штось з історії православной церкви у тій области, бо праві она є фундаментом на высвітліня правды. У 1742 році був у селі выбудований деревяный зрубый тройпросторовый храм присвєченый Архангелови Михаєлови. Уж в тім часі є у селі подтверждена екзистенція православных віруючих. На ярь 1938 року ся зачала будувати на сельскім цінтері каплиця за помочи членів Братства православной місії в Ладоміровій і жителів села. Каплиця была 17.7. 1938 высвячена. Потім ся у Ладоміровій зачав будувати новый православный храм, пляц на выбудованя храму і на навколиту дорогу і простор даровали Ладомірчане. Храм 21.11.1924 высвятив пражский архієпіскоп Савватій. Є выбудований у руськым выходнім штїлі з тройраменным крижом і в часі выбудованя був єдиним про села Ладомірова, Ваґринець і Крайне Чорне. На його выбудованя приспіли тыж домашні Ладомірчане, віруючі з Америки і были на нього запозычаны і пінязі од Взаємной рольницькой касы з Пряшова і з Ужгороду. Довгы поступні сплатило Братство Йовы Почаєвского із пінязі, які мали з роботи в ладомірській православній друкарні. Ёй історія ся зачала писати уж кінцьом 1923 року, коли був приступный першый друкарський строй. В тім часі ся зачала у селі будувати і деревяна хыжа, яка служыла як місійный дом. Активності місії і друкарні ся розшырили по цілім руськым емігрантськым і православнім світі. До Ладоміровій зачали приходити емігранты з Руська і з різних кутив републикы. Зато місія в 1931 році зачала ставляти нову будову, як служыла яка друкарня, в котрій ся зачали друкувати богослужобны і світьскы книжки. Будова служыла і на перебуваня монахів і священників православной церкви. В році 1937 ся зачала будувати далша – третя

будова, яка служыла як тзв. Гостьоприємниця. В році 1941 Др. Подгаєцькый даровав православній церкви у Ладоміровій свою хыжу, яка в тім часі служыла як кухня і їдальня. З ближачім ся фронтом за другой світовой войны, ся

▲ Православный храм в Ладоміровій.

активності місії прерушыли і членове братства в літі 1944 р. одышли з Ладоміровой. Монахи охабыли в просторах православной місії друкарню, бібліотеку і іншый меєток монастыря. Бомбардованя Ладоміровой на оснь 1944 зничило ціле сідло православной місії і друкарні. З маєтку зостав лем дом Др. Подгаєцького і храм з пошкодженов стріхов. Причинов было, же німецькы войска мали на турні „позоровательню” а в храмі клали огні. Парохія была по скінчїню войны знова зрєконштрована. В 1950 р. ся православна церковь споїла з грекокатолицьков. На жадость грекокатолицькой церкви была зроблена реконструкція вступной браны ку парохії і выбудована дорога ку храму на пляці, який належав грекокатолицькій церкви. Тото православны віруючі вживали аж до 2000 р., бо тогды без сугласу штатных орґанів дорогу і плот збуряли. Тыж в тім самім році была збуряна вступна брана ку храму, яку монахи называли „Святые врата”. Треба додати, же подля катастрального значїня збуряна брана уж не належить маєтку грекокатолицькой церкви і была пропозиція, абы служыла як культурна памятка. Православный храм св. Архангела Михаєла у Ладоміровій є культурнов памятков і є визначным одпустовым місцьом на Словеньску. Каждорочні ся на свято св. Яна Хрестителя то є 11. 9. у Ладоміровій одбывають святочны одпустовы літурґії.

О історії православного монастыря ся уж много написало і є знамый у цілім світі. У селі дотеперь жыють памятниці, які з любовов споминають на місійный жывоут монастырю,

який обогатив православных вірників о духовны і культурны цінности. А яка є ситуація у Ладоміровій днесь? Без такой росяглої історії і фактів, які ся пишуть у крониках і в научных виданях Богословской факульты ПУ, бы ся нікому не хотїло ані вірити, же православным віруючим не мають охоту поволити обновліня монастыря. Но опак є правдов, жителі парохії списали петицію, під котров є підписано 250 віруючих, орґанізують ся збірки на монастырь, до днешнього дня ся вызбєрало выше 100 тисяч корун. Но надряджений орґан їм і так не хоче поволити обновліня монастыря. А хто є тот надряджений орґан і чом є то так? На то ем ся опросила того найкомпетентнішого, председу петїчного выбору, заступцю старосты села Ваґринець **Мґр. Петра Кліму**: *Одповіді компетентных суть такы, же пляц, на котрім був монастырь, не належить православній але грекокатолицькій церкви. Парадоксом надале оставать, же катастралні належить нам православным а в минулости служыв лем православным віруючим. Ворота при вступі до монастыря была тыж збуряны протизаконні, зато, же ведучій одбору реґіонального розвою Інж. Любош Чепан повів, же ворота суть культурнов памятков а аж до высловліня памяткового уряду є в просторах православного храму заказ вшыткых работ. Но і так были ворота збуряны, намісто обновліня монастыря був в околиці православного храму выбудований Дом смутку а жадость о обновліня монастыря знова не была з незнамых причин прията. Люде дали велкы пінязі нато, абы був обновлений монастырь, но нашы пожадавкы не суть акцептованы. Сьме беззлад-*

▲ Мґр.П. Кліма, председа петїчного выбору.

ны зо силы законів, які суть несправодливы. Послїдньов надїю є высловліня нашого найвышшого Єпіскопа православной церкви про Чехы і Словеньско - Владькы Яна, на котрого сьме ся обернули із жадостьов о поміч і послали сьме му спомянуты підписаны петиції.

Не легку ситуацію у Ладоміровій будеме і надале маповати і принесеме вам далшы актуалны інформації. З надїю, абы історична работа монастыря і друкарні, была надале жрїдлом гордості і почливості ку прадідівській православній вірі в душі кіріломефодійських традицій, родной груды і языка.

С. Лисінова

Новотины з реґіону

ОРЯБИНЧНАМ НАЙВЕЦЕ СМАКУЮТЬ ПЕРОГЫ

Юбілейный 5. річник свята сво-їх традицій в селі Орябина в Старолюбівнянськім окресі, приніс в суботу (16. 8. 2008) богатство забавы і красных зажитків. Хоць маленько атмосферу свята перервав дождж, но Орябинчане ся не vzdали. На традиційнім фестивалі были презентованы і ремесла, стародавны виробкы, коштованы традиційных народных їдел прямо у селі перед хыжами. Поперед майстрами ремесел і добрыма кухарками (наварили традичны рождественны їдла) ся мотала копа людей. Найвеце спомечджі 14-ох їдел Орябинчанам смаковали перогы. Но і тоты лакоты, як і іншы виробкы мусили перед дожджом по годині скоро покрити. Учасници свята перешли до культурного дому, де окрема презентації богатого русиньского фолклору, могли видіти і „модну преглядку” розмаїтых русиньских кроїв.

ПЕТРЖАЛКА ПОМОГЛА ЧІРЧУ

Петржалскый маїстрат даровав селу Чірч (окрес Стара Любовня) фінанції в сумі вишше 62 тисяч корун. Таким красным

традицій в Камюнци). Подля слів старосты Чірча **Яна Лабаша**, є каждая підпора про село добра, зато зрядили окремый **учет** (його **чісло: 2489700051, вар. сімбол: 230708** представує і трагічний день великой потопы в Чірчу). Шкоды на сельскім маєтку і маєтку жителів были вычислены на суму 65 мільйонів корун. Страты на реґуляції потока, плин і електриці іщі не суть зрахованы. І в тім часі є в Чірчу другый ступень поводньовой активіты.

ПОМОЖ, БОЖЕ, РАНО ВСТАТИ...

Хто іщі не видів інспіративну і інтересну выставу Данєлы Капральной під назвом ЗУЗАНКА – ПОМОЖ, БОЖЕ, РАНО ВСТАТИ..., може так зробити, кедь навщівить до кінця септембра 2008 Земплінський музей в Мигалівцях. Выставку творять красны і дорожочны фотографічны людскы пригоды незвычайной старой жіночки, котра ани по многих роках не стратила нич со свого Я. Цілый август могли споминану выставу позерати в Старій Любовні в Галерії Провінчного дому. Акцію зорґанізовало Здружіня інтелігенції Русинів Словенська з підпоры МК СР.

▲ Д. Капральова (друга зліва), авторка выставы при ей отворію в Ст. Любовні.

добродительскым почіном реґовав на юловы потопы, котры в селі, окрема матеріалных шкод, запричинили і смерть двох людей. На петржалскый учет солідаріты в августі приспіли робітници їх маїстрату і жителі найвекшого сідліска на Словенську (в Братіславі). Найвекшов частков приспів староста Петржалкы Мілан Фтачнік. Далша 14-тісячова поміч пришла од Русинів (на фінанчну підпору ся поскладали учасници августовых Днів русиньских

40 РОКІВ ОД ОБНОВІНЯ ДІЯТЕЛЬНОСТІ ХОРУ

В суботу, 13. септембра 2008 ся в грекокатолицькім катедралнім храмі св. Яна Крестителя у Пряшові одбыла дяковна архієрейська свята літурґія, котру одправляв архієпіскоп і метрополіта **Монс. Ян Бабяк**. На святій літурґії співав юбілующий хор. По літурґії ся Грекокатолицькый катедральный хор св. Яна Крестителя презентовав співацько-словным пасмом, присвяченим історії хору.

ПРИПОМЯНУТЬ ІСТОРІЧНЫ ДІЛА М. БЕСКИДА

Научный семінар під назвом Обявность історічных діл Миколая Бескида, скликує на 20. септембра 2008 (о 9.00 год. в рєштаврації ГРАНД, на Нам. Леґіонарів ч. 5 в Пряшові) Русиньске культурно-освітнє общество А. Духовніча в Пряшові. На семінарі бы мало одзвучати 9 рефератів, котры будуть тематічно заміряны на богату і розмаїту творчість знамого історіка і літератора Миколая Бескида (29.6.1883 – 10.12.1947).

—АК—

СЕРДЕЧНЕ ПОДЯКОВАНЯ

Своїма короткыма рядками хочу із щірого сердця подяковати Анні Кузмьяковій, шефредак-

торці Інфо Русина, цілій редакції і РОС за красне поздравліня ку мойому жывотному юбілею. Довольте мі высловити велику радость над тым, же сьте на мене не забыли, же собі важыте і оцінюєте мою роботу меджі Русинами. То ня завязує ку далшій красній сполупраці зо вшыткыма нашыма русиньскыма організаціями, бо так бы то мало меджі нами быти.. А кідже нам многым уж „Рочкы нашы молоденкы як ріка втікають, ніжну красу в нашім сердці зо собов однашають...”

Жычме собі вшыткы міцне здорова, абы сьме свої способности щі могли одовздати нашій молодій русиньській генерації.

Марія Гірова

Русиньскый „біг бенд” у Голандії

Голандія - далека країна туліпанів, біцігів із абсолютнов рівностов слободы, а уж лем з ей неконечнов рівнинов не мож ей прирівняти ку нашым красным Карпатам...Але і так ся там чоловік коло 1800 км од домова, в Етнороковім місті, стрітне з Русинами. У місті Дотінхем ся од 28. до 31. августа 2008 одбыв інтернаціональний фолково-попроковий фестивал під назвом STADSFEEST. На його сцені ся за три дні вычеряло выше 10 тисяч інтерпретів із 32-ох штатів зо свойов народнов, роковов, джезовов і фолковов музиков. Кідь ся представила інтернаціонална бігбендова група **ЦВЕТЕДЕНТ** (на фото) з України, настав великий рух. Своім попезным выступом заінтересовала

каждого. Музыка мать велику силу!!! Но іщі векшка сила і невтихаюча буря настала, кідь по своїм представліню повіли: „Поздравують вас Русины з України”... Тогды меджі людьми было чути - Гу? (Што?) або хто то є? Але не аж так довго остали в незналости, бо по высвітліню історії інтерпретів, же Підкарпатьска Русь даколи належала до Чеськословенська і же праві там жыють Русины, вельо з учасників выкрикло-аааааа.... **РУТГЕНІ**. І такый зажиток є за серце хватаючий і гварить за вельо. Хоць незналость неоправдує ситуацію. Головне є, же вшыткы сьме ся стали так близкыма людьми і камаратами, о яких знають і в западній части Европы.

С. Л.

▲ Выступают Русины з України, группа ЦВЕТЕДЕНТ в Голандії.

Цільом проекту, котрого авторков є ПгДр. К. Копорова, была нелем презентація културы і языка у вшыткых областях сполоченьской сфери. Але головне было у молодой генерації пробудити інтерес о спомянутый штудійный одбор, зблизити їх і вести ку взаємному порозумліню і толеранції в културных розділах. З окремыма рефератами выступили: ПгДр. А. Плішкова ПгД, директорка ІРЯК при ПУ, ПгДр. С. Конечні, ЦСц. найфундованіший чоловік на історію Русинів з Історичного уставу САН, ПгДр. К. Копорова, асистентка ІРЯК при ПУ, ТгЛіц. Ф. Крайняк, главный ініціатор перекладів святого писма до русиньского языка, камюньский священник.

Другу часть акції творив реферат і читаня уривків з власной творчости писателькы, редакторкы ПгДр. М. Мальцовской, дале выступили Мгр. А. Зозуляк, шефредактор НН, тайомник СКР, Мгр. М. Марко, директор ТАД-у і Мгр. П. Крайняк, молодой пропагатор русинства. Рефераты спомянутых лекторів не буду анализувати, бо о них сьме інформовали у спомянутім виданю Інфо Русина ч. 10 /2008. Но жадать ся мі ходем у короткости цитувати з выступліня директора ТАД-у, Мгр. Маріяна Марка, яке у першій части Дня отвореных дверей не одзвучало. А можу повісти, же молодеж барз заінтересовало. Была то така лакотинка в подобі лукратівной і популярной професії про молодого чоловіка. „Театер Александра Духновича барз потербує молодых герців-геречкы, бо маме проблем з молодыма людьми, які бы знали русиньский язык. Виджу, же є ту меджі вами вельо таких, які бы могли тоту професію робити (усміє). Зато є барз потребне абы сьте штудовали русиньский язык, бо уплатніня є барз перспективне, а то нелем у области герецтва але і в інших професіях, як є драматургія, переклады, мальованя, ітд. У нашім театрі сьуть двоє абсолвенты, які штудовали русиньский язык на ПУ, у днешнім часі сьуть барз популярныма герцями із стабільным місцом на полю театралного жывоата“. Меджі молодых учасників завнтав і председа РОС В. Противняк, як і інші люде з облати културно-сполоченьского жывоата, котрых

Презентація русинства на ПУ

Нововзникнутый Інштитут русиньского языка на Пряшівський універзіті (ПУ) приправив 10.9.2008 другу часть акції (перша часть ся одбыла 12.6.2008 і інформовали сьме о тім у ІР ч. 10.) про середньошколаків під назвом День отвореных дверей. Уж по выступліню популярной співачкы Анны Пораховой, за гармоникового допроводу Осифа Пірога, было каждому ясно, же отворены двері належать РУСИНАМ. Аула у Высокошколскім ареалі ПУ была заповнена студентами з Меджілаборець, Старой Любовні, Гуменного і Снина. В рамках той акції, яка є адресована потенціалным високошколакам, ся одбыла презентація можности штудія русиньского языка і културы, а то нелем в рамках Словеньска, але і в шыршій европскім контексті. Штуденты дістали і комплексный образ о пореволючнім розвитку Русинів і їх возроднім процесі, як і о історії, медіях, театрі, церквы, літературі і можностях їх хоснованя в практичнім жывоті. Выслушали і інші рефераты о активітах нашой народностной меншыны на Словеньску, котра свою народно-будительську роботу розвивить в пятнадцятьох організаціїях.

▲ Выступать М. Марко, директор ТАД в Пряшові. Справа сидять ПгДр. А. Плішкова, ПгД, директорка ІРЯК при ПУ і асистентка ПгДр. М. Мальцовска.

інтересує русиньска проблематика. А які сьуть погляды на День отвореных дверей тых найкомпетентніших - середньошколярів, потенціалных штудентів русиньского языка? Што їх найвеце заінтересовало, іншпировало або преквапило? Думає, же їх слово є найцінніше, зато, же о них без них не мать змысел акцію такого характеру організувати.

Петро Яріняк, штудент гімназії у Старій Любовні

Мене барз преквапило тото, же русиньский язык мож штудувати з так вельо комбінаціями. Повім правду, же єм то чув перший раз, бо думав єм до днешнього дня, же русиньский язык є лем діалект. Моя баба і дідо таким языком бісідують, зато і я ся барз о тот язык інтересую. Любить ся мі, є легший як німецький, який ся тепер учу. Дале ня заінтересовав реферат о Єтім, який ту раз є а раз не є. Бо і у практичнім жывоті ся мі видить, же Русины ту не сьуть

а притім є їх так вельо. О тім єм ся пересвідчив і днеська. Іщі тепер не знам, яку професію бы єм хотів у жывоті робити, бо є їх вельо(усміє), але комбінація історік із русиньскім языком ня заінтересовала найвеце. Історію люблю і як одзвучало днеська, же є мало історіків, які бы

ся інтересовали русиньсков проблематиков, так то є про мене барз велика іншпіріція.

Міхаєла Германова, штудентка гімназії у Меджілабірцях

З інтересом єм собі выслушала презентацію русиньской на-

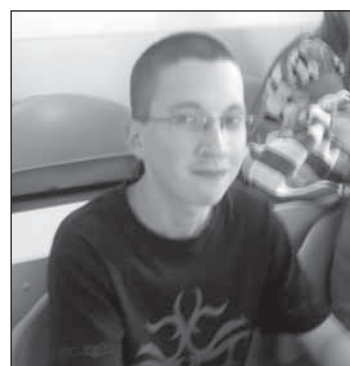
родности. Вельо єм ся дізнала і помогло мі то веце познати саму себе. Дома бісідуюме по русиньскы, но довго єм не могла порозуміти, чом власні так бісідуюме, кідь жыєме на Словеньску. Найвеце ня заінтересовала

професія геречкы, довго по тім тужу, но никда єм о тім не бісідовала, бо ся мі то виділо несповнительне.

Самуел Калінін, штудент гімназії у Гуменнім

Днешня акція ся мі виділа барз довга і барз ня то не інтересовало, бо по русиньскы не знам. Но любило ся мі тото, же ся ту не бісідовало лем по русиньскы, але же і по словеньскы єм чув рефераты. Бо до днешнього дня єм мало о Русинах знав. Любив ся мі выслов священника, же є демократія а Словаці най бісідують по словеньскы і Русины по русиньскы.

А што на конець? Самы сьме ся пересвідчили, же штуденты сьуть мало інформованы і же робота освітнього характеру потребує іщі веце пропагачного діятельства. Бо лем так в условиях русинства, а то в якій сфері бы сьме не взяли, мож будувати фундаменти, з яких поступно ся дадуть досягнути желаны выслідкы. Вшыткы рефераты будуть выданы в публікації, котра буде роздана і по школах.

Сілвія Лисінова

ПОДЯКОВАННЯ

Русинська оброда на Словеньську, котра каждый рік є організатором і сполуорганізатором вышше 50-ох акцій різного жанру, меджі нима і центральної акції Духновічів Пряшів – декламація і читання русиньской поезії і прозы, власной творчости і малых сценічных форм *высловлює подякованя школярем і педагогам* Вашой школы за успішну презентацію нелем своей школы і своего села/міста, але і русиньской літературы на Словеньську і в світі.

Віриме, же нелем в 2008 році, але і в далшых роках буде приятель до русиньской літературы як у Вас, так і в нас велика і сердечна і же надале ся будеме стрічати на школьских, окресных або цілословеньских конкурзах Духновічів Пряшів.

Думаєм, же будитель вшитых Русинів о. Александер Духновіч бы мав істо велику потіху з каждого выступлїня на русиньскім материньскім языку, як нам одказав у своїй поезії Вручаніє-Заповідь „Я Русин был, есьм і буду...”. Слова той поезії ся стали гімнов про вшитых Русинів світа.

Тішыме ся ведно з Вами на стрічу з русиньскім літературным словом і на юбілейнім 10-ім річнику Духновічів Пряшів в році 2009.

Теодозія Ламтова, за організаторів конкурзу, Владимир Противняк, председа Русиньской оброды на Словеньську.

▲ Матько Тарча з Кошыць був т. р. першыраз на конкурзі Духновічів Пряшів.

Школьскый рік богатый на вакації

Дорогенькы нашы школярі, учітелі і родичі. Новый школьскый рік 2008 – 2009, котрым сьте ведно 2. септембра 2008 одштартовали свою освітню роботу є найбогатшый на вакації, што вас істо потішыть. Найперше **од 30. октобра 2008 до 2. новембра 2008** будуть **Осінні вакації**. Найдовшы будуть **Рождественны вакації**, котры ся зачнуть **22. децембра 2008** а скінчать **7. януара 2009**. По школьскім півроку, коли достанете свідительства за свою роботу, вас чекають **Піврічны вакації**, будуть **од 30. януара до 1. фебруара 2009**. Про дітей з Братіславского, Нітрнянского і Трнавского краю будуть **Ярьны вакації** **од 16. до 20. фебруара 2009**, діти з Пряшівського і Кошыцького края – **од 23. до 27. фебруара 2009**, а школярі з Баньскобыстрицького, Жіліньского і Тренчаньского краю **од 2. до 6. марца 2009**. Великодны вакації будуть **од 9. до 14. апріля 2009**. А наконець **од 1. юла до 31. авґуста 2009** на вас чекають найвеселішы **Літні вакації**.

–ак–

ЗАПОЙТЕ СЯ ДО НОВОГО КОНКУРЗУ І ВЫГРАЙТЕ КРАСНЫ ЦІНЫ

Дорогы нашы школяры. На порозі нового школьского року вам желаме повно смаку до учіня, щасивый выбір камаратів і добре зужыткованя вольного часу. А якраз ку тому хочеме приспїти і мы нашым конкурзом, котрый не є тяжкий. Стачіть одповісти на пару наших опросів, на котры найдете одповіді такою у тім числі Інфо Русина і послати їх до нашой редакції (адресу найдете в тіражі на послідній страні). Тішыме ся уж тепер на вашы добры одповіді, але можете придати і писемко, як сьте переживали літні вакації або іншы пригоды, зо школы, з двора, уліці, гриска ці інде. Будеме рады каждому писемку. А нако-

нець не забудеме на красны ціны про вшитых, котры добрі одповідять на ниже надрукованы 3 вопросы.

1. Напиште нам цілу назву русиньской школы, котру отворили лем тепер недавно – **2. септембра 2008** (ей сім першокласників можете видіти на тій страні).
2. Одповічте на опрос, як ся называє русиньске село, в котрім ся народили родичі краля поп-арту Енді Варгола.
3. Напиште, під яким назвом уведе Театер Александра Духновіча нову премьєру, нашепну вам, же тота назва сімболізує єдно звірятко з рогом.

▲ На фото В. Противняка – Чабиньскы першокласники.

Spevácke trio
DUMA
Ked' sobi zaspivam

CD si môžete zakúpiť na:
0905 374 431
0915 961 803

Projekt podporili:

ОЗНАМІНЯ

Выбор Сполку русиньских писателів Словеньска просить своїх членів і не-членів послати до кінця серпня 2008 свою творчість (поезію, прозу, драму, публіцистику і т. п.) в розсягу 10 – 15 сторінок. Подля можности свої творы треба написати на компютері, дати на дискету еден екземпляр, або написаний на строю і тот послати на посуджіння редакцной рады. Потім буде матеріл надрукований в Русиньскім літературнім алманаху на рік 2008, котрый выдасть Сполук русиньских писателів Словеньска.

Свої творы посылайте заставите-льови алманаху на адресу:

**Juraj Paňko, ul. Levočská 91,
080 01 Prešov**

НА ЗНАМОСТЬ БЫВШЫМ ПУЛЬСАКАМ

В минулім числі новинок сьме вас інформовали о стрічі бывших пульсаків, котра буде 25. серпня 2008. Термін оставать незмінений, але настала зміна в часі і місці. Зраз вшиткых пульсаків буде о 10.00 год. перед будовов ДІЗ в Пряшові. На сцені ДІЗ потім увидять красний програм, котрый про них приготували сучасны пульсаци. О 13-ій годині ся одбуде святочне посиджіння в Словеньскій рештавращії.

ПОЗЫВАМЕ НА РУСИНЬСКИ АКЦІЇ

КОШЫЦІ

Русиньска оброда на Словеньску і ей Містна організація в Кошыцях вас вшиткых позывають на концерт знамых русиньских співацько-музичных груп – Тріа МАГУРОВЫХ з Гуменного і ПАЙТАШІВ зо Снины. Концерт буде 21. серпня 2008 в культурно-сполоченьскім центрі ЮЖАН (Сметанова 4) в Кошыцях зо зачатком о 16. 00 год.

СПИВЫ МОГО РОДУ

Цілословеньскый конкурз в русиньскім народнім співі під назвом Співы мого роду буде од 25. до 28. серпня 2008. Цілий конкурз буде творити докопы вісем концертів, пять концертів дітей і молодежі а три дорослых співаків. Перший концерт дитської части конкурзу ся зачне уж рано 25. 9. 2008 о 8. 30 год в Уличу. У тот самий день буде і другий концерт, але в Ублі зо зачатком о 12. 00 год. Вечірній концерт дітей і молодежі буде 25. 9. 2008 о 18.00 год у Стаціні. Тот концерт планують своїм співом обогатити і дотеперішні лавреаты конкузу – Марія Чокинова з Ублі, Тріо Магуровых з Гуменного і Маріянна Железна з Хмельовой. 26. серпня 2008 ся одбудуть два концерты в Меджілабірцях. Перший ся зачне о 9.00 год а другий о 11.00 год. На другім концерті ся одбуде і святочне выголошіння выслідків першой части конкурзу, котру буде модерувати Ленка Магурова.

Перший концерт дорослой части конкурзу буде 27. серпня 2008 о 18.00 год у Снині. Другый концерт у тот день о 14.00 в Меджілабірцях а третій, уж вечірній ґалаконцерт, буде о 18.00 год в Гуменнім (Вігорлатський освітній центр), де будуть выголошены выслідкы конкурзу. Другу часть конкурзу будуть модерувати Данела Капральова і Мартін Караш.

Вшиткы сьте сердечні позваны.

—ак—

▲ На конкурзы Співы мого роду любить ходити і шефка одбору културы ПСК Ева Арвайова.

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku za finančnej podpory MK SR. **Poverená funkciou šéfredaktorky:** Anna Kuzniaková, redaktorka Silvia Lysinová. **Grafická úprava:** Róbert Vico. **Adresa redakcie:** Rusínska obroda, Info Rusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete i na www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 200,- Sk, do európskych štátov: 350,- Sk, do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba:** ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo:** MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciamе. Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.

Rusínska obroda-Info Rusín
Levočská 9
080 01 Prešov 1
„PbZ“
4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
080 03 Prešov 3